

Reivindicant la transhumància

Després de dècades, a la Garrotxa un pastor torna a dur a peu els xais fins a l'alta muntanya passant, en part, pels pocs camins ramaders que queden

Un pastor de Mieres, Prem Puig, de can Torrent, està fent la transhumància a peu del seu ramat de xais entre el poble garrotxí i el pla d'Anyella, a Toses, on passaran l'estiu. El trasllat del bestiar oví per camins ramaders, sense fer servir camions, era habitual fins fa poques dècades, però ara és una pràctica gairebé desapareguda, com també s'han perdut els camins ramaders originals, els llocs d'aturada i els abeuradors de la ruta.

A la Garrotxa, el viatge d'aquest ramat és el primer en molts anys i, lluny de tenir només un caire nostàlgic, sobretot té un caràcter reivindicatiu de les pràctiques tradicionals i sostenibles. L'han batejat amb el lema Transhumància per la vida. Voluntaris d'Ecoarxa Garrotxa –un col·lectiu de ciutadans que s'intercanvien productes i serveis, sense fer servir monedes, i al qual Puig pertany– hi estan donant suport acompanyant el pastor en les caminades o en qüestions logístiques.

La ruta

El trasllat es fa en quatre jornades. Dilluns van fer nit als plans de Pujou (a tocar de la Fageda d'en Jordà); ahir, a Vallfogona del Ripollès, i avui faran nit a Gombren. Si no surten complicacions, demà arribaran a les pastures d'Anyella, a més de 1.800 metres d'altitud, on la seixantena de caps menats per Prem Puig s'ajuntaran amb unes 3.000 ovelles de ramats procedents de diferents indrets i que, com l'expedició garrotxina, hi han anat a la recerca d'herba i temperatures més agradables que al pla. Per evitar la calor i el trànsit (han de passar o creuar carreteres), la marxa la comencen a punta de clar i procuren descansar a les hores centrals del dia. En les dues primeres jornades han hagut de pujar en un remolc algunes ovelles que, per diferents raons, no podien seguir.

Camins perduts

“Els camins, sobretot a la Garrotxa i gairebé fins a arribar a Ripoll, els han canviat els usos. Molts han estat formigonats o asfaltats o són carrils bici també formigonats...”, lamentava ahir Puig, aprofitant la parada que ell i els companys (inclosos els indispensables gossos) van fer a Riudaura per esmorzar, mentre els xais descansaven en una finca del poble. “Antigament –relatava el pastor– a cada poble o a cada certa distància hi havia un lloc de parada, que podria ser qualsevol camp. Encara que fos de propietat privada, sobre aquest lloc hi havia un dret de pas ramader. En aquests mateixos llocs hi solia haver abeuradors. Aquest coneixement s'ha anat perdent i ara ens hem d'espavilar com podem.” “Per al bestiar –va continuar Puig– l'asfalt i el formigó calent és una trampa, no hi podem passar i, per tant, hem hagut de buscar vies alternatives o bé passar-hi a primera hora del matí, quan encara està ben fred. Pel que fa a abeuradors i llocs de parada, alguns ajuntaments saben que hi eren però amb el pas dels anys ho han destinat a altres usos, hi han fet un camp de futbol, hi han fet un parc. D'abeuradors, en general no en trobem.”

Reptes

Com que aquests xais no han fet mai la ruta, passar-hi el ramat és més difícil que si ja la coneguessin, assenyala Puig quan se li pregunta pels reptes que se li han plantejat en les primeres dues jornades de la

transhumància. Un altre, és clar, és el fet d'haver de travessar llocs habitats i carreteres, tot i que el camí ramader té preferència de pas. "Hem hagut de demanar permisos i avisar els Mossos", explica.

Nova fornada

Nascut fa 41 anys, aquest pastor mierenc havia estat guia del Parc Natural de la Zona Volcànica de la Garrotxa. "Ara, en lloc de pasturar turistes, me'n vaig a pasturar ovelles", deia ahir rient. A casa seva havien tingut cabres i ell sempre havia aspirat a tenir un ramat, tot i que no pas de cabres perquè no són tan dòcils. L'oportunitat de canviar de feina li va sorgir en crear-se l'Escola de Pastors de Catalunya, de la qual va ser dels primers alumnes. També fa formatge amb la llet de les ovelles, que ven en una parada que té al mercat del seu poble o que bescanvia amb els usuaris d'Ecoxarxa Garrotxa.

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 29-06-2022, Pàgina 16

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/2160058-reivindicant-la-transhumancia.html>